

Od Redakcji

W numerze zachęcamy do zastanowienia się nad tym, czym jest dziś semiotyka kultury. Wbrew przekonaniu, że stanowi ona raczej relikwyt przeszłości, pokazujemy, że myśl szkoły tartusko-moskiewskiej, Umberta Eco, Rolanda Barthes'a, Jurija Łotmana czy też niezwykle inspirującego badacza codzienności, Michela de Certeau, może być wykorzystana do badania współczesnych narracji filmowych, literackich i artystycznych. Proponujemy naszym czytelnikom zbiór tekstów o różnorodnym charakterze, gdyż wychodzimy z założenia o multidyscyplinarnym i integrującym charakterze semiotyki kultury – dawniej i dziś. Zaczynamy od refleksji o charakterze metodologicznym, odpominającej potęgę symbolu w kulturze i wagę refleksji mu poświęconą. Wiktoria Durkalewicz i Katarzyna Machtyl prowadzą nas po meandrach znakowego myślenia, uwypuklając ambiwalencje, niejednoznaczności i miejsca płynnych przejść pomiędzy współczesnymi perspektywami semiotycznymi a hermeneutyką. Piotr Jakubowski przybliży czytelnikom historyczne i współczesne koncepcje semiotycznych badań narracji. Podobne rozważania stają się kluczowe dla interesującego wywiadu, w którym profesor Wojciech Kalaga opowiada o swoich naukowych przełomach myślenia, jakie prowadziły go od postrzegania semiotyki jako metodologii *perennis* do heurystycznego wykorzystywania jej jako inspiracji i międzydyscyplinarnego pomostu. Rozmowa Marceli Kościańczuk z profesorem Kalagą dotyka nie tylko kwestii metodologicznych, ale również artystycznych i etycznych, natomiast inni autorzy tego numeru (Agnieszka Doda-Wyszyńska, Filip Szałas, Marcela Kościańczuk) wskazują na praktyczne zastosowania instrumentarium semiotycznego w interpretacjach i analizach utworów artystycznych (m.in. utworów Winfrieda Georga Sebald'a czy filmów Pedra Almodovara) oraz sfery etycznej codzienności. Rafał Koschany ujawnia ślady semiotyki w praktykach miejskich i badaniach nad miastem, wskazując kolejne tropy, jakimi może podążać badacz kultury. Andrzej Zaporowski z kolei przedstawia szerszy kontekst hybrydycznego kształtu współczesnej kultury.

Specyficznym projektem prezentowanym w numerze są okołosemiotyczne interpretacje *Powiekszenia* Michelangela Antonioniego, których zaczynem były zajęcia warsztatowe prowadzone w Instytucie Kulturoznawstwa UAM przez dr Agnieszkę Dodę-Wyszyńską. Ostatecznie powstała grupa tekstów, dla

których punktem wyjścia stał się jeden film, a także – poniekąd – jego jedna, kongenialna, semiotyczna interpretacja Łotmana.

Zwieńczeniem numeru jest zaproszenie czytelników do lektury dyskusji panelowej, podczas której pracownicy Zakładu Semiotyki Kultury zastanawiali się nad możliwością dzisiejszych odczytań książki Michela de Certeau *Wynaleźć codzienność. Sztuki działania*, oraz recenzja ostatnio opublikowanego po polsku zbioru esejów Umberta Eco.

Jesteśmy przekonani, że najnowszy numer „Studiów Kulturoznawczych” będzie stanowił inspirację dla wielu humanistów, osób zainteresowanych semiotyką kultury oraz sposobami stosowania jej dokonań i współczesnych rozstrzygnięć w badaniu kultury współczesnej, sztuki i codziennych praktyk.

Życzymy interesującej lektury.

Marcela Kościańczuk i Rafał Koschany